

Saksi omavalitsus korrastas punakotkaste mälestusmärgi

Toomas Herm

toomas@virumaateataja.ee

Saksi vallavõimude eestvedamisel korrastati eelmise nädala neljapäeval Moe külas mälestusmärk (pildil) 1977. aastal lennuõnnetuses surma saanud kahekümne ühele lendurile.

Saksi vallavanem Arvi Palmsalu rääkis, et unarusse jätetud alumiiniumist lennukiba vastu on korduvalt huvi tundnud metallikratid. Mälestustahvel kahekümne ühe hukkunud lenduri nimega, mille vargad kas ära kaotasid või ei pidanud tassimise vääriliseks, vedeles vahepeal põllul.

Palmsalu sõnul arutasid mälestusmärgi saatust Saksi vallavalitsus ja -volikogu ning otsustati see korda teha. "Nõukogude lendurid küll, aga inimesed said ikkagi surma," selgitas ta.

Traagiline lennuõnnetus juhtus 1977. aasta aprillis, kui hakati remontima Tapa lennuvälja ja sealsed punakotkad pidid kolima Pärnu. Kuurortlinnast tuligi lennuk lenduritega, kes pidid Tapal olevad lennumasinad Pärnu toimetama. "Need olevat olnud parimad lendurid," teadis Palmsalu.

Paraku sattus lennuk Moe asula juures lumekeerisesse ja riivas tiivaga Moe piiritusetehase korstnat. "Tõmbas korstna maha ja kaotas müüdiugi ise tiiva," jätkas Palmsalu. Tiivata jäänud lennuk pöörles üle

"Räägitakse, et töökoja mehed jõid need tühjaks."

Saksi vallavanem
Arvi Palmsalu

Moe piiritusetehase töökoja ja kukkus umbes sada meetrit eemal põllule. Palmsalu sõnul oli tol päeval töökojas traktorite ülevaatus ja kukkunuks lennuk töökotta, olnuks hukkunuid märksa rohkem.

Maha kukkunud lennukile järgnesid helikopterid koos kõrgete ülemustega, kes uurisid õnnetuse põhjuseid. Lõpuks otsustati püstitada hukkunud lenduritele suur mälestusmärk otse põllule. Palmsalu sõnul oli kohalik külanõukogu selle vastu ja siis lepiti kokku, et mälestusmärk panakse külavahetee äärde.

Tee äärde valatud suur alus aga haihtus ühel ööl. "Eks Moskvast otsustati, et see polnud siiski kangelastegu," arvas Palmsalu. Seepärast otsustati tagasihoidlikuma mälestusmärgi kasuks.

Pärast mälestusmärgi püstitamist käidi seal tihti hukkunuid mälestamas ja vene kombe kohaselt jäeti kadunukestele täis viinaklaasid, mis mõne aja pärast kummalisel kombel tühjenesid. "Räägitakse, et töökoja mehed jõid need tühjaks," ütles Palmsalu, kelle andmetel käiakse seal nüüd väga harva.

